

ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

вул. П. Орлика, 4а, м. Київ, 01043

Головам апеляційних судів областей,
міст Києва та Севастополя, Апеляційного
суду Автономної Республіки Крим

У зв'язку із надходженням до Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (ВССУ) листа Голови ради суддів загальних судів від 18.09.2013 № 9рсзс-673/13 (вх. № 1415/0/1-13 від 23.09.2013) щодо надання роз'яснень положень ч. 2 ст. 132 Кримінального процесуального кодексу України (КПК) стосовно визначення територіальної підсудності розгляду клопотань про забезпечення заходів кримінального провадження, повідомляємо наступне.

Відповідно до ч. 2 ст. 132 КПК клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування.

Відповідно до ч. 1 ст. 184 КПК клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжного заходу подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування.

Відсутність у КПК чіткого визначення поняття «місце розташування органу досудового розслідування» призводить до того, що правоохоронні органи, які складаються зі структурних підрозділів, фактично розташованих в межах територіальної юрисдикції різних судів, допускають вільне трактування цього поняття та на власний розсуд визначають суд, до якого вносять клопотання про забезпечення заходів кримінального провадження.

Така практика призвела до надходження численних апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів, винесених за наслідками розгляду таких клопотань, з підстав порушення, на думку заявників, правил підсудності.

З метою дотримання законності, забезпечення, обґрунтованості судових рішень, прийнятих за наслідками розгляду клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, запобігання зловживанням та усунення неоднаковості застосування кримінального процесуального закону вважаємо за доцільне звернути увагу суддів на

Вищий спеціалізований суд України
з розгляду цивільних і кримінальних справ
вих № 1 - 1640/0/4-13 від 15.10.2013

необхідність неухильного дотримання норм КПК при розгляді цієї категорії справ.

Так, відповідно до статті 38 КПК органами досудового розслідування (органами, що здійснюють дізнання і досудове слідство) є слідчі підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органів державного бюро розслідувань.

Разом із тим на відміну від КПК 1960 р. чинний кримінальний процесуальний закон визначає органами досудового розслідування не службових осіб – слідчих відповідних правоохоронних органів, а відповідні державні установи.

Враховуючи викладене, а також на підставі системного аналізу зазначених норм КПК можна зробити висновок, що органом досудового розслідування є не слідчий підрозділ, а відповідний орган внутрішніх справ, безпеки чи прокуратури, до складу якого входить цей слідчий підрозділ.

Отже, фактичне місцезнаходження структурного підрозділу не є визначальним фактором для вирішення питання щодо місця розгляду клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, оскільки територіальна підсудність повинна визначатись не за фактичним місцем розташування слідчого підрозділу, а за місцем знаходження (реєстрації) відповідного державного органу, який є юридичною особою та в складі якого знаходиться слідчий підрозділ.

З метою остаточного узгодження правової позиції, формування єдиної судової практики при застосуванні положень статей 132, 184 КПК в частині визначення територіальної підсудності розгляду клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження необхідно внести зміни та доповнення до правової позиції ВССУ з цього питання, викладеної в інформаційних листах від 04.04.2013 № 511-550\04-13 та від 05.04.2013 № 223-558\04-13.

Головам апеляційних судів областей, міст Києва та Севастополя, Голові Апеляційного суду Автономної Республіки Крим довести висвітлену вище позицію до відома голів місцевих судів, слідчих суддів.

Голова

А. А. Солодков

